

[ENGLISH VERSION](#) / [WYDRUKUJ ZAPROSZENIE W FORMACIE PDF](#)

Serdecznie zapraszamy na międzynarodową konferencję organizowaną w ramach projektu Obserwatorium Wolności Mediów w Polsce Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka pt. ***Własność Mediów, Pluralizm Informacyjny, Wolność Słowa.***

Konferencja odbędzie się w dniach **29 (w godz. 10 - 18) oraz 30 października 2010 r. (w godz. 9-17**) na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, przy ul. **Lipowej 4, w sali A3**

[PROGRAM KONFERENCJI](#) □ / [SCHEDULE OF THE CONFERENCE](#)

[BIOGRAMY PANELISTÓW](#) / [PANELISTS' BIOS](#)

Organizatorzy: Obserwatorium Wolności Mediów Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, Fundacja Konrada Adenauera, Forum Obywatelskiego Rozwoju, Zakład Praw Człowieka Uniwersytetu Warszawskiego.

Kto rządzi newsem?

Konferencja stanowi podsumowanie dwuletniej pracy „Obserwatorium”, które działa na rzecz wolności słowa i niezależności dziennikarskiej w polskich mediach. Do udziału w niej zaprosiliśmy polskich i zagranicznych ekspertów z zakresu rynku mediów i prawa prasowego. Chcielibyśmy, aby konferencja stała się okazją do przeprowadzenia kompleksowej debaty nad wpływem struktury własności polskich mediów na ich współczesną kondycję. Chcielibyśmy przedstawić dobre praktyki i standardy przyjęte w innych krajach min. w Anglii, Niemczech, Norwegii, a także porównać sytuację mediów na wschodzie, w Rosji czy Azerbejdżanie.

Na konferencji wystąpią m.in. Jerzy Baczyński (Polityka), Leszek Balcerowicz (FOR), Mirosław Wyrzykowski (UW), Bogudar Kordasiewicz ((PAN), Krzysztof Luft (KRRiT), Tomasz Globan Klas (UJ), Ireneusz C. Kamiński (PAN), Igor Janke (Rzeczpospolita), Piotr Niemczycki (Agora S.A.), Ewa Wanat (TOK FM), Jarosław Lipszyc (Fundacja Nowoczesna Polska), Krzysztof Kuik (Komisja Europejska), Taras Schevchenko (Media Law Institute, Kiev), Renata Uitz (Central European University, Budapeszt), Gregory Schedov (Rosja), Leyla Madatli (Media Rights Institute, Azerbejdżan).

Konferencja będzie odbywać się w języku **polskim i angielskim**. Zapewniamy tłumaczenie symultaniczne.

UWAGA: W piątek, po ostatnim panelu, zapraszamy także na przedpremierowy pokaz filmów dokumentalnych dotyczących wolności słowa w mediach, które biorą udział w tegorocznym konkursie Watch Docs. Wyświetlony zostanie m.in. „Więzień z Azerbejdżanu”, film Erlinga Borgena opowiadający historię uwięzionego dziennikarza Eynulli Fatullayeva, w sprawie którego interweniowało Obserwatorium wraz z innymi organizacjami pozarządowymi (zob. [Apel organizacji Human Rights House Network w sprawie uwolnienia dziennikarza z Azerbejdżanu](#) i [Kolejne stanowisko NGOów w sprawie Fatullayev](#))

Kontakt: obserwatorium@hfhr.org.pl lub +48 504 080 119.

RELACJA Z KONFERENCJI

PIĄTEK 29. 10. 2010 r.

Panel III (15:00-17:00)*

Kto rządzi „NEWSEM”? Wpływ struktury własności mediów na debatę publiczną.

Moderatorem trzeciego, tego dnia panelu był, prof. Bogudar Kordasiewicz z Instytutu Nauk Prawnych PAN.

Już na wstępie poruszył on problem braku wolności mediów, dzieląc go na przedmiotowy (cenzura) oraz podmiotowy (dobór rad nadzorczych). Wyróżnił także wolność informacji i wolność w sposobie jej pozyskiwania.

Następnie, zamiast nieobecnej Leyli Madatli z Azerbejdżanu, głos zabrała Natalie Losekoot, która opowiadała m.in. o tym ilu dziennikarzy i blogerów zostało osadzonych w azerbejdżańskich więzieniach z powodu prezentowanych poglądów politycznych. Poruszając problem, nagminnego w tym kraju łamania prawa do wolności słowa, pani Losekoot podała też dane, mówiące o tym, iż do 2005 roku w kioskach w Azerbejdżanie dostępnych było około 25 tytułów zagranicznych, natomiast od 2005 roku pozostało ich już tylko 5.

Kolejną prelegentką była dr Ewa Komorek z Trinity College Dublin, która swoje wystąpienie poprowadziła w języku angielskim. Sporo mówiła o pluralizmie mediów, oraz o ich

co raz bardziej powszechnej digitalizacji i liberalizacji.

W odniesieniu do art. 10 ECHR przedstawiła ona, podając przy tym wiele przykładów, podział na dwa rodzaje pluralizmu: wewnętrzny (krajowy) i strukturalny. Zwróciła jednak uwagę na fakt,

iż żaden z nich nadal nie uwzględnia powszechnego dostępu do mediów.

W celu ochrony pluralizmu mediów w poszczególnych krajach, dr Komorek zaleca połączenie tego, co dostarcza nam UE z narzędziami narodowymi oraz aktywną promocją.

Zamykającym ten panel wystąpieniem był referat Piotra Niemczyckiego z Międzynarodowego Instytutu Prasy, właściciela Agora – radio, prasa.

W swojej wypowiedzi bardzo wyraźnie podkreślał on zależność mediów od źródła finansowania. Czechy, Słowację, Węgry i Bułgarię podał jako przykład państw, w których właścicielami mediów są korporacje zagraniczne. Polskę natomiast uznał za kraj specyficzny, gdyż poza „Rzeczpospolitą”, której współwłaścicielem jest rząd oraz gazetami lokalnymi, które zazwyczaj w całości są własnością administracji lokalnej, mamy również w naszym państwie wiele tytułów niezależnych. Zdaniem pana Niemczyckiego pluralizm mediów w Polsce reprezentuje wysoki standard (w porównaniu np. z Włochami).

W dyskusji końcowej mowa była m.in. o regulowaniu mediów przez polityków, ale nie wyłączeniu przy tym odpowiedzialności dziennikarzy oraz problemie finansowania mediów publicznych.

Sporo emocji wzbudziła kwestia abonamentu radiowo – telewizyjnego, który część osób opłaca,

a część nie. W toku rozmowy uznano, że wina takiego stanu rzeczy, nie leży po stronie radia czy telewizji, lecz stanowi problem w egzekucji prawa.

Podsumowując, stwierdzono, iż pluralizm źródeł informacji / dziennikarstwa nie jest tym samym, co pluralizm samych mediów oraz że w kwestii wolności mediów w Polsce, jest jeszcze dużo do zrobienia.

Po zamknięciu części panelowej nadszedł czas na przegląd filmów: O wolności słowa w mediach. Przedstawione zostały: „Więzień z Azerbejdżanu”, „Na żywo: z Betlejem” oraz „Gazeta Augustyna”. Pierwszy z prezentowanych filmów, specjalnie na prośbę HFPC, udostępnił sam reżyser.

*Relację z I i II panelu, które odbyły się przed południem 29.10 opublikujemy wkrótce.

SOBOTA, 30.10.2010 r.

Panel I (9:00-11:00)

"Między walką o zysk a poszukiwaniem niezależności redakcyjnej".

„Świat informacji w świecie reklamy” czyli o niezależności dziennikarzy i wydawców. Moderatorem pierwszego panelu, w drugim dniu konferencji, był norweski dziennikarz i członek UNESCO, Kjetill Haanes.

Dyskusję zapoczątkował Wojciech Cieśla – dziennikarz tygodnika „Wprost”, który mówił m.in. o braku niezależności na linii dziennikarz – wydawca oraz wpływie sytuacji ekonomicznej na funkcjonowanie dużych wydawnictw.

Jako przykład niezależności dziennikarskiej pan Cieśla podał wirtualny newsroom – ProPublica

w USA. Za jego pośrednictwem dziennikarz mający jakiś sensacyjny materiał ma możliwość znalezienia w mediach odpowiedniego miejsca na jego publikację. Działalność ProPublica finansują bogaci filantropi, nie zaś rząd.

Następnie wystąpiła redaktor naczelna i dyrektor programowy radia TOK FM, Ewa Wanat, która stwierdziła, że zależność medium od reklam wiąże się z jego wielkością, a co za tym idzie jakością zaplecza prawnego, a także charakterem – czy jest to publiczne czy prywatne medium. Określiła ona również działalność radia TOK FM, jako „kaprys” grupy Agora i „Rzeczpospolitej”, co nie pozostało bez echa podczas późniejszej dyskusji.

Powołując się na przykład konfrontacji niezależności jednego z dziennikarzy motoryzacyjnych z interesami przedstawicieli znanej francuskiej marki samochodowej, pani Wanat ukazała problem obiektywnego przekazywania informacji bezpośrednio związanych ze źródłem finansowania danego medium.

W części poświęconej na pytania uczestników, głos zabrał m.in. prof. Tomasz Goban – Klas, który mówił o kulturze politycznej Polaków i propozycjach alternatywnego finansowania mediów publicznych w naszym kraju.

Stwierdzono również, że znaczące zróżnicowanie źródeł finansowania (jak prezentuje to np. Watch Docs – finansowany z jednego źródła nie więcej niż 10-20%) chroni przed zdeterminowaniem działalności medium do realizowania misji jednego sponsora.

Kolejnym panelistą był dziennikarz, współpracujący m.in. z „Polityką” czy „Kulturą”, Maciej Wierzyński, który nawiązując do wcześniejszych wypowiedzi, mówił o amerykańskich voucher’ach obywatelskich (o wartości ok. 200\$ do dowolnego rozporządzenia) dających możliwość wyboru, które medium publiczne chce się finansować.

Jako największy obecnie problem polskiego dziennikarstwa, pan Wierzyński wskazał wpływ dążenia do zysku na jakość dziennikarską.

Mówił on również o częstym zjawisku, występowania w jednej osobie: wydawcy i redaktora naczelnego oraz o konsekwencjach z tym związanych.

Oprócz tego, panelista poruszał także kwestię braku tradycji „robienia” dziennikarstwa na własną rękę w kontekście niezależności dziennikarzy od reklamodawców i wydawców.

W mającej miejsce dyskusji, po zakończeniu tego wystąpienia, mówiono o bezwzględnym upolitycznieniu mediów lokalnych, a także kontynuowano wątek ich finansowania.

Panel II (11:30-13:30)

Tabloidyzacja: „Dziennikarstwo miękkie”, tzw. „Infotainment”. Wady i zalety dla debaty publicznej.

„Infotainment i tabloidyzacja mediów”

Po przerwie kawowej nadszedł czas na panel drugi. Jego moderatorem został Prezes Zarządu Forum Obywatelstwo Rozwoju, Andrzej Krajeński.

Jako pierwszy wystąpił prof. Tomasz Goban – Klas, nawiązując do mediów amerykańskich i tłumacząc teorię „długiego ogona”.

Następnie wyjaśniał on pojęcia: „tabloidyzacja” i „medium” w ujęciu historycznym.

Pan profesor przedstawiał także różnice, w rozumieniu konkurencji na rynku medialnym, a konkurencji na rynku produktów i podkreślał, że nie jest to tym samym.

Kolejnym panelistą był dr Ireneusz Kamiński, nauczyciel akademicki UJ, który z kolei zaprezentował szeroką analizę prawną tabloidów. Sugerował przy tym, że w prawie powinniśmy stworzyć dwa oddzielne standardy działania: dla mediów jakościowych i dla tabloidów, zaznaczając jednocześnie, że obecnie nie można wykluczać tabloidów z mediów posiadających wolność słowa.

Dr Kamiński mówił również o cechach dziennikarstwa w rozumieniu orzecznictwa Strasburskiego, a także o ingerencjach w obszarze wypowiedzi publicznej.

Następnym prelegentem był Krzysztof Luft z KRRiT, który wymienił m.in. cechy charakterystyczne prasy tabloidalnej. Wskazał on również na istotne momenty w rozwoju polskich mediów, bezpośrednio związane z pojawieniem się tychże tabloidów.

Pan Luft przedstawił też raport z monitoringu KRRiT poświęcony ekspozycji tematyki „krzyża” przez ostatnie miesiące, w głównych mediach publicznych.

Na zakończenie tej części konferencji wystąpiła profesor prawa konstytucyjnego w Central European University w Budapeszcie, Renata Uitz, która mówiła m.in. o stopniowym przekształcaniu się mediów publicznych w tabloidalne oraz o naruszaniu przez nie własności prywatnej celebrytów.

W dyskusji końcowej udział wzięli przede wszystkim prawnicy, podając szereg przypadków związanych z funkcjonowaniem tabloidów.

Panel III (14:30-16:30)

Nowa koncepcja mediów – wpływ dostępności rynku informacyjnego na jakość debaty demokratycznej – rola Internetu?

„Społeczeństwo 2.0 w państwie 1.0”

Na wstępie, ostatniego już na tej konferencji panelu, moderator Jarosław Lipszyc, Prezes Zarządu Fundacji Nowoczesna Polska przypomniał wszystkim jedną z nieudanych prób ocenzurowania Internetu, a mianowicie pomysły na opracowanie listy stron zakazanych.

W nawiązaniu do tego, dr Karol Jakubowicz, Prezes Międzyrządowej Rady Programu Informacji dla Wszystkich (UNESCO) mówił o teledemokracji i e-demokracji, podkreślając przy tym, że nowe technologie nie zastąpią procesów demokracji i nie mogą też, póki co, zastąpić mediów tradycyjnych. Dr Jakubowicz zwrócił również uwagę na stary (dwu-) i nowy, trzystopniowy przepływ informacji.

Określił także dysonans pomiędzy państwem 1.0, które „patrzy, a nie widzi”, a społeczeństwem 2.0, które posługuje się nowymi technologiami, ale nie ma odpowiednich odbiorców. Panelista ten powiedział też o konieczności deregulacji i jednoczesnej regulacji Internetu, tak, aby nienaruszane było prawo czyjejkolwiek wolności. Jako podmioty, mające na to wpływ, wskazał m.in. Parlament Europejski i UNESCO.

Kolejnym prelegentem, który z kolei mówił o kontroli Internetu w państwach autorytarnych, był Gregory Shvedov, redaktor naczelny „Węzła Kaukaskiego”. Zaprezentował on kilka krótkich filmów obrazujących konflikt interesów pomiędzy władzą rządzącą, a dziennikarzami, a także reakcji opinii publicznej na ten fakt. Miejsca, o których była mowa to Azerbejdżan, Kaukaz i Egipt.

Ostatnim tematem tej konferencji były „blogi”, o których mówił Igor Janke, dziennikarz „Rzeczpospolitej”.

Wskazywał on na zmiany funkcji mediów tradycyjnych oraz na zjawisko poszerzania się przestrzeni debaty społecznej o sieć.

Na przykładzie, założonego przez siebie portalu Salon24.pl, przedstawił po krótkce formę i istotę działania bloga. Powiedział też wiele o jego użytkownikach oraz tendencji przechodzenia części

z nich w rolę współtwórców. Pan Janke wspomniał również o ochronie danych i anonimowości blogerów.

Podsumowując ten panel, moderator wymienił ogólnie poruszaną problematykę, która dotyczyła: kontroli lokalnych mediów przez władze gminne, zmian prawnych w przepisach dotyczących mediów (na szczęblu Rady Europy) oraz kwestii digitalizacji mediów. Jarosław Lipszyc wyraził także opinię o potrzebie monitoringu niezależności mediów i działalności dziennikarskiej w naszym kraju.

Na sam już koniec wystąpiła Koordynator programu Obserwatorium Wolności Mediów w Polsce – Dominika Bychawska, która oficjalnie podziękowała wszystkim panelistom, uczestnikom, osobom współpracującym, a także wolontariuszom za udział, zaangażowanie w organizację i pomoc przy tejsze konferencji.